

CZÓBEL BÉLA (1883-1976)

*Gitározó lány*Olaj, vászon, 82x61 cm
Jelezve jobbra fent: CzóbelKezdő ár: 3 600 000 Ft / 11 077EUR
Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft
Estimated value: 15 385 – 21 538 EUR

CZÓBEL

Czóbel utolsó évtizedének eseményei, 1966-1976

Ez a női portré Czóbel utolsó, Magyarországon töltött évtizedéhez kötődik, melyet Kratochwill Mimi 2001-ben megjelent monográfiájában külön fejezetben tárgyal. Czóbel és felesége, Modok Mária festő 1966-ban, szokásuk szerint tavasszal érkeztek Párizsból Magyarországra, szentendrei házukba. A kerti munkák és a természeti környezet is hazahívták őket. A nyár végén lényeges változás történt életükben: műteremlakást kaptak a Kelenhegyi úton, abban a művészházban, ahol annak idején többek között Rippl műterme is volt. A felújítások után télen költöztek be, s így a nyolcvanhárom éves festő Magyarországon telepedett meg, bár továbbra is terveztek párizsi utakat.

Ebben az évben, IV. éves művészettörténész hallgató korában ismerte meg Czóbelt Kratochwill Mimi, aki egy egyetemi dolgozatához gyűjtött anyagot. Szoros kapcsolatba kerültek, 1970-ben együtt utaztak Párizsba, 1971-ben, Czóbel kérésére ő rendezte a mester életmű-kiállítását a Múcsarnokban. Monográfiájában már mint szemtanú számol be erről a korszakról.

Modok Mária 1967 januárjában agyvérzést kapott, s betegsége meghiúsította közös utazási terveiket. Czóbel nem utazott ki Hollandiába, sem 1968-ban Chicagóban nyíló kiállítására, ám Párizsba folyamatosan vágott. 1969 szeptemberében aztán kiállításra nyílt a Galerie Drouet-ban Párizsban, melyen részt vett, s egyúttal

felszámolta a rue Pegui-n lévő műtermét. Több mint negyven képe szerepelt Genfben, a Petit Palais-ban. 1970-ben felkérést kapott életmű-kiállításának megrendezésére, amelynek előkészítésében szorosan részt vett. Felesége 1971 márciusában meghalt. Két héttel ezután nyílt meg a közel kétszáz festményt és rajzot bemutató életmű kiállítás, amely jelentős hazai elismerést hozott neki. 1972-ben megint kiköltözött szentendrei házukba, és házvezetőnője gondoskodása mellett szigorú időbeosztással dolgozott. Nyolcvankilenc éves öregember volt már, de rendszeresen jártak hozzá modellek, délelőtt és délután is festett, majd munkája után fogadta vendégeit. E termékeny késői időszakból származik a *Gitározó lány*.

Késői portréfestészete, datálás, analógiák

A portréfestés egész pályáján meghatározó műfaja volt. Egész életében természet után dolgozott, a látvány foglalkoztatta. Mikor időskori fizikai állapota már nem engedte, hogy kijárjon festeni, témáit közvetlen környezetéből merítette. Sokat rajzolta és festette a kertjét, csendéleteket állított be, modelljeiről aktképeket és portrékat festett, és számos ismerős, látogató

arcképét is elkészítette. Késői korszakára jellemző módon a kontúrok világosbarnák, töredezettek, a színfoltok lebegnek, az alakok karakterét arányokkal, egy-két vonással adja meg. Portréfestését az teszi különlegessé, hogy e gyakran névtelen arcokon átsüt, Kállai Ernő kifejezésével élve „Czóbel festőiségének lappangó metafizikuma.”

Képünk hátoldalán, a vakrámán található felírás (11-9-73) nagy valószínűséggel a keletkezés dátumát jelzi, az 1973-as évet.

Ez a datálás elfogadható. Ugyanebben az évben készült a *Szerelmesek* című kettős portré, illetve a képünkkel rokonságot mutató *Pihenő akrobata*, melyen a modell ugyanebben a fotelben ül.

ANDORKA JÚLIA

